

PROSVETNI DELAVCI

GLASILO ZDRUŽENJ PROSVETNIH DELAVCEV

STEV 4. LJUBLJANA, 23. FEBRUARJA 1954. LETO V.

Urejuje uredniški odbor. Odgovarja Jože Zorn. Uredništvo in uprava
Nazorjeva 3/I. Telefon št. 21-397. — Letna naročnina din 300.—
Štev. ček. računa 604-T-140. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca«.

Naš dnevni tisk in naše misli v zvezi z reformo šolstva

V zadnjem času ugotavljamo, da dnevni tisk vedno močneje spremlja in registrira problematiko našega šolstva, ki je že davno prešla okvir šole in naših strokovnih združenj ter postala dejansko družbena. Velika večina prosvetnih delavcev si je to tudi želela. S tem, da smo postavljali zahtevo, naj naše dnevno časopisje piše več o šolski problematiki, pa nikakor nismo želeli samo pisanja o naših težavah in uspehih. Predvsem smo hoteli široko diskusijo o najrazličnejših problemih, ki nastajajo ob šoli in vzgoji mladine, v prvi vrsti pa predlogov za zboljšanje stanja v našem šolstvu, o katerem pogosto trdimo, da s njim niso zadovoljni niti vzgojitelji, niti družba in sama mladina. Vprašanje reforme našega splošno-izobraževalnega šolstva je tudi to diskusijo že praktično odprlo. Prosvetni delavci jo pozdravljamo, vendar pa ob njej ne smemo izgubiti iz vida možnosti, da bodo številne misli in predlogi tudi negativni. Mnoge misli nam bodo pri delu za reformo šolstva služile in koristile, druge pa bodo morda lahko marsikomu zamislile jasne poglede na končni cilj, ki ga zasledujemo, ko pripravljamo program in vsebino našega splošno-izobraževalnega šolstva. Zato se mi zdi potrebno, da od časa do časa bežno, toda resno pregledamo take prispevke in o njih izrečemo tudi svoje misli kot pedagoški delavci v socialistični skupnosti. Za sedaj se bom omejil na nekatere članke, ki so v letošnjem januarju izšli v »Slovenskem poročevalcu«.

»Slovenski poročevalci« je v januarju odprl anketo o vprašanjih našega šolstva s člankom prof. Vadnala: »Ne zaslojamo naše mladine«. Članek je odlično in s široko razgledanostjo odprl perečo problematiko ter mobiliziral oz. aktiviziral veliko število ljudi, ki bi hoteli po svojih močeh pomagati pri njenem reševanju. Saj je uredništvo S. P. dobilo več desetnih rokopisov, na njih sploh ni moglo vsen objaviti in jih je precejšen del ostodil republikanski komisiji za reformo šolstva za študij. Žal pa se je večina objavljenih člankov vrtila v ozkem krogu učnih načrtov in slab poznavalec razmer bi dobil vtis, da bomo s spremembo učnih načrtov in znižanjem učnih ur na gimnazijah tudi rešili vsi šolske probleme, ali pa vsaj njen večji del. V resnici je vprašanje učnih načrtov in učnih ur na gimnazijah postalo tako pereče, da je zahtevalo takojšnjo rešitev. Svet za prosveto in kulturo LRS je to upošteval in že v novim semestrom znižal število učnih ur. Toda osebno sem mnenja, da je kljub koristim, ki jih bo morda odločba prinesla mladini, vendarle bila rešitev slaba in polovičarska, če ni že istočasno z znižanjem ur bilo rešeno tudi vprašanje zmanjšanja učne snovi. Prav v tem čutim bistvo problema, zato je ta odločitev lahko samo začasna, problem pa je odprl še nadalje, čeprav je trenutno izgubil nekoliko na ostrini.

Oglejmo se nekatere prispevke, ki so v januarških številah SP razgibali našo širšo javnost. Najprej bi omenil članek »Se o učnih načrtih«, v katerem je tovrstnega razvila vprašanje pouka ročnega dela. Tovarišica ostro kritizira Svet za prosv. in kulturo LRS, ki je z novim učnim načrtom za osemletne šole nekako uzakoni delitev ročnega dela v deška in dekliška in je s tem po njenem mnenju dezorientiral napredne učitelje, ki še vedno zagovarjajo to delitev. Na koncu se ogreva za misel, naj javnost vendar že pove svoje mnenje glede uvedbe praktičnih predmetov na učiteljsku.

Zdi se mi, da je vprašanje delitve ročnega dela v deška in dekliška bolj periferno. V načelu se najbrž strinjamo vsi, da je koristno in potrebno uvesti ročnega dela v vse naše osemletne šole in nižje gimnazije. Toda ne zaradi tega, ker imajo tako tudi v vseh kapitalističnih deželah z visoko razvito tehniko, temveč zato, ker nas k temu sili naša stvarnost. V tej pa hočemo vzgajati poleg drugega v otroku tudi ljubezen in spoštovanje do materialnega dela, v njem vzbuhati občutek enakopravnosti med fantom in dekletom, zelo važno pa je tudi to, da gre velik del mladine v obrt in industrijo, kjer se je v zadnjih letih pokazalo, da je zanimanje ročnega dela v šoli močno pomanjkljivo, zaradi katere se mladina težje pravi na delo v delavnicih. Zaradi neokretnosti pride pogosto tudi do večjih nezdov, kar je v škodo delovni storilnosti naše skupnosti. Tako je moment enakopravnosti, na katere-

ga se je v glavnem orientirala tovarišica, samo eden izmed ostalih. Če pa nanj pogledamo psihološko in fiziološko, pa bi ga najbrž razvili nekoliko drugače. Saj vemo, da so interesi mladine zlasti v dobi pubertete pri fantu in dekletu zelo različni in da so tudi nekatera dela, ki niso in nikoli ne bodo za žensko primerna. S tem pa seveda ne mislim trdit, da tudi dekleta v šoli ne bi mogla delati marsičesa, kar je bilo včasih domena fantov in obratno, vse pa v pametni meri in meji. Seveda pa je ob pestrih predlogih za ročnega dela osnovno — vprašanje primernih delavnic, ki pa jih žal doslej še nimamo v Sloveniji na nobeni šoli.

Resnejše pa je vprašanje praktičnih predmetov (tov. misli najbrž na kmetijstvo, gospodinjstvo itd.) na učiteljskih. Sam sem že pisal o tem, da današnja učiteljska ne zadovoljujejo. Vendar problem, ki ga je tovarišica odprla, zadeva v bistvu zelo resno vprašanje, o katerem tovarišica ni dovolj razmisliła: kaj hočemo doseči v osemletnem obveznem šolanju. Če hočemo ostati na naprednih pozicijah, si vsakakor ne moremo želeli učiteljev, ki bodo od vsega znali po nekaj malega in to seveda tudi posredovali otroku v dobi obveznega osemletnega šolanja. To vprašanje je močno razčistila že tov. dr. Segulova v »Novih razgledih« (Diskusija k diskusiji). Vsekakor je v socialistični državi cilj obveznega osemletnega šolanja lahko le dvig splošne kulturne ravni vsega ljudstva. Nikakor pa ni in ne more biti v tem, da otroka čim hitreje usmeriš nekam strokovno, brez znanja, ki mu bo solidna osnova za življenjsko delo ali nadaljnji študij.

Posebnost v okviru ankete je članek »O učnem načrtu. Besni kobilici in še kaj«. Svojo dobro stran ima v tem, da duhovito biča nekatere nepravilnosti, ki se dogajajo ponekod v srednjih šolah in neznosne razmere na našem knjižnem trgu, ki še doseže, t. j. skoraj deset let po osvoboditvi, ni oskrbel primernih učbenikov za šolsko mladino. Zato smo ugotovljali, da oče ne obvlada več niti enačbe z dvema neznankama, sin pa jih mora reševati s tremi, pa da nihče od staršev do profesorice botanike in premraženega literata ne pozna »Besne kobile«, pa nas vrže v problem splošne izobrazbe, ki naj jo dobi in ima mlad človek po uspešno dovozniki nižji in poznejši višji gimnaziji. Vsi šolniki se najbrž strinjajo v tem, da so učni načrti v naših gimnazijah res prenatrati, tudi premalo življenjski, ponekod niti ne docela v skladu s stvarnostjo in napredno miselnostjo. Nikakor pa se ne bi mogli strinjati s tem, da naj dobi človek v šoli samo tisto znanje in toliko, kolikor ga bo potreboval v poklicu. Kulturni človek v socialistični skupnosti pa mora imeti tudi neko splošno izobrazbo in razgledanost. Razen tega pa je študij n. pr. matematike, fizike itd. potreben tudi za razvijanje človekovih intelektualnih sposobnosti, mišljenja, spomina itd. in to namogo vsaka dobra šola mora izvesti. Mislim, da gre le za pametno in primerno mero in obseg.

Prav tako se mi ne zdi pravilno, da bi obravnavali šolska in vzgojna vprašanja skozi prizmo svojega otroka. Vem, da so tudi primeri, ko se starši upravičeno pritožujejo zaradi nepedagoških prijemov ali celo nehumanega odnosa nekaterih profesorjev do otroka. Toda takih primerov ne smemo posluševati, niti prehudo ocenjevati, najmanj pa zaradi ene nerodnosti, ki je bila recimo v tem, da je profesor spodil dijaka v klop, ker ni vedel kje je »Besna kobilica« — in profesorja takoj javno ožigosati. Slučajno poznam profesorja, ki je »zagrešil« to dejanje. Mislim, da je eden najboljših priljubljenih profesorjev med mladino v Ljubljani. Ali v dobi, ko se postopoma uveljavlja tudi v šolah družbeno upravljanje, ne bi bilo primernejše, ko bi take primere obravnavali na roditeljskih sestankih in v šolskem odboru? V javnosti pa bi obravnavali vprašanja, ki zanimajo vse ljudi in ki jih je v problematiki našega šolstva toliko, da bi zlahka napolnili naše dnevne časopise.

Se bi se na kratko pomudil ob članku »Vzporedni, a nič manj važni problemi«. Pravilno je, da članek nakazuje vprašanje strokovnega šolstva. Toda žal, gleda jo zopet izolirano in hoče prilagoditi obvezno osemletno šolanje le potrebam strokovnih šol, čeprav mi moramo pritrčiti, da je osnovno znanje v slovenščini in računstvu, ki ga prinesejo učenci z mnogih — toda ne vseh

— osnovnih šol, v resnici prebikovo. — Zanimive pa so člankarjeve misli, ko skuša nakazati »prave naloge« šolskim svetom, ki naj bodo nekaj predhodnik družbenemu upravljanju. Po našem gledanju so že danes začetki družbenega upravljanja. Tudi predlaga, da naj bi prisostvovali člani sveta redovalnim konferencam in šolski inspekciji. Če bi tovariši temeljito razmislili o vlogi šolskih svetov, bi najbrž prišli do zaključka, da so pri upravljanju šol najbolj zainteresirani starši in učitelji. Po pravilniku o šol. odborih, ki ga je sprejel ljubljanski ljudski odbor, izvoli eno četrtino članov tudi učiteljski zbor. Ali naj tem izvoljenim članom šol. odbora postavimo za kontrolo še nekega »nadzvoljenega« člana? Tu je vprašanje zaupanja, ki ga imamo, ali pa ga nimamo v svoje ljudi. Direktorja šole in inspektorje postavljajo izvoljena okrajna ljudska skupščina, da vršijo vodstvo in inspekcijo šol. Ali šol. svetovi oz. odbori res ne bi mogli zaupati pravilnemu izboru in ali bi bilo res primerno in koristno, če bi v strokovno delo kvalificiranih vzgojiteljev posegali nestrokovni ljudje samo zato, da bi dobili konkretne naloge, ker si sami bolj konkretni nalog, ki jih je gotovo dovolj, niso našli?

Naj bo primerov dovolj. Zakaj smo jih navedli? Ne zaradi njihovega enostranskega ali nepravilnega stališča, temveč predvsem zaradi tega, da opozorimo sebe na dolžnosti, ki jih imamo prosvetni delavci v času, ko se pripravljamo reformo splošno-izobraževalnega šolstva. V tem obdobju bi bilo pač najbolj nepačno in neprimerno, če bi se postavili ob stran kot gledalci, ki samo čakajo konec predstave in nato ploskajo ali žvižgajo. Nesporo je, da smo prosvetni delavci poleg staršev in družbe kot celota najbolj zainteresirani na dobri šoli. Oboji želimo naši mladini vse dobro, oboji jo imamo radi. Zato je in bo dolžnost nas vseh, da ji pomagamo, jo dvigamo in izpopolnjujemo. Toda da prosvetni delavci imamo pri tem še posebno odgovornost. Zato bomo morali gledati problematiko šolstva v vsej njeni obsežnosti in jo tudi pravilno obravnavati kot sestavni del našega družbene stvarnosti, naše družbene problematike. Reforma šolstva, nova in boljša šola bolhalo zrasla le ob našem sodelovanju. Naši predlogi, zlasti pa naša dosežena izkustva se bodo morala prepletati z mnenji številnih državljani, ki hočejo pomagati po svojih močeh. Načrto bi bilo, če bi jih odklanjali. Toda kot poklicni pedagogi jih moramo znati tudi pravilno pretehtati. Na drugi strani pa je naša dolžnost, da diskutiramo, da je morda zašla na stran, tudi usmerjamo, da problematiko ne bomo reševali enostransko, brez povezave s celoto in našo družbeno stvarnostjo.

V. C.

Vsem prosvetnim delavcem, šolam in ustanovam

Pedagoško društvo Slovenije se je odločilo, da začne pripravljati knjige, kakor jih je nekoč izdajala Slovenska šolska Matica. Ta akcija bo pa uspela le, če se ji pridruži zadostno število prosvetnih delavcev. Le primerno število naročnikov nam je porok, da se bodo naše izdaje obdržale:

V letu 1954 naj bi izšle naslednje štiri knjige:

1. Prof. Janez Tomšič: *Metodika prirodoznanstvene pouka*.
2. Uredniški odbor: *Pouk na nižjeorganiziranih šolah*.
3. Prof. Drago Humek: *Psihologija*.
4. Uredniški odbor: *Pedagoški zbornik*.

Pedagoško društvo se je odločilo, da poveže z zgornjimi knjigami izhajanje Sodobne pedagogike. Gornje štiri knjige naj bi ne izšle vse naenkrat, temveč po vrstnem redu kot so navedene v razmaku treh mesecev. Sodobna pedagogika bi izšla v petih dvojnih številkih.

Za kompletno izdajo, to je za vse štiri knjige in celotni letnik Sodobne pedagogike, bo znašala letna naročnina 1200 dinarjev.

Vse štiri pedagoške knjige se dobijo za 920 dinarjev.

Samo Sodobna pedagogika stane letno 450 dinarjev.

Gornje cene veljajo od 1. januarja 1954. Naročnino je mogoče plačevati tudi polletno, četrtletno in mesečno. Naročnikom, ki bodo z naročnino v zaostanku, ne bomo pošiljali knjig.

Naročnino pošiljajte na upravo Sodobne pedagogike, račun Narodne banke v Ljubljani 604-T-141.

Pedagoško društvo Slovenije Ljubljana, Gosposka ul. 3-I

Problemi slovenskih učiteljev

Iz poročila tov. Zdešarja na občnem zboru Združenja učiteljev Slovenije dne 29. I. 1954

UCITELJSTVO KOT DRUŽBENI FAKTOR

Potem ko je tov. Zdešar uvodoma osvetlil zunanje in notranje politične dogodke, ki so se močno odražali tudi v delu združenja, je nadaljeval:

»Tovariši in tovarišice! Mislim, da je potrebno, da postavimo težiske našega občnega zbora na diskusijo o tistih vprašanjih, ki so najbolj pereča.«

Vprašanje je, ali se je naše Združenje učiteljev že afirmiralo kot važen družbeni faktor? In če se ni — zakaj do tega še ni prišlo? Vsa tradicija učiteljskih društev, kljub posameznim negativnim pojavom v določenih obdobjih, kaže, da naša organizacija ni bila nikdar ozko stanovska. V kolikor je v preteklosti v tem pogledu zašla na stran, to so bili krivi vrhovi organizacije. — Ze sam karakter dela organizacije je tak, da se je vedno pečala s potrebami naroda in se posebej z njegovo mladino. Upravičeno bi bile pač kritike na račun posameznikov in posameznih pojavov, nikakor pa ne na račun združenja. Mislim, ako se naša organizacija bori za interese članstva, so ti interesi tudi sestavni del družbenih potreb, zato je očitke cenljivo, ki je bil v letošnjem letu izrečen na račun naše organizacije, nepravilen. — Naša društva morajo postati v bodoče takšen družbeni faktor, da bodo pomembna, naj imajo ali pa nimajo svojih zastopnikov v oblastvenih forumih čeprav je seveda ob delavnosti večine naših članov, skoraj nemogoče, da ne bi bili zastopani tudi v teh forumih.

V 22 okrajih imamo sedaj 28 društev s 4.474 člani. Lahko trdimo, da je večina naših društev napravila korak naprej v smeri, ki jo je nakazal zadnji občni zbor združenja. Značilnost večine občnih zbora je bila ta, da je članstvo v veliki meri svobodno izražalo svoje misli. Največja napaka, ki se še vedno pojavlja je, da zahtevajo društva pri reševanju mnogih internih in lokalnih zadev, da te rešujejo republikanski organi, vključno temu, da bi samsko izvajanje uredb in zakonov lahko privedlo do rešitve teh vprašanj. Druga skrajnost je pa ta, da društva sploh ne obveščajo republikanskega organa o svojih važnejših uspehih, težavah ali nepravilnostih. Na vseh letošnjih sestankih smo ugotovljali, da Republikni odbor nima dovolj podatkov o stanju našega šolstva. Zato je pripravil anketo z vrsto vprašanj. Do roka, ki je bil dogovorjen na plenumu Republiškega odbora, ni prejel Republiški odbor niti ene izpolnjene ankete. Pole. Do 25. decembra jih pa še niso poslali: Radovljica, Slovenjgradec, Sežana, Gorica, Ilirska Bistrica in Maribor-mesto. To kaže, da je še vedno premalo interesa za lastno problematiko, interesa za dvig našega šolstva in nas samih.

Leta 1945 smo stali zaradi pomankanja kadra pred alternativno: ali zapreti nekatere šole, ali pa si pomagati z na hitro usposobljenimi učitelji in začetki z delom. Odločili smo se za drugo pot. Od leta 1945 do danes je šlo skozi 33 pedagoških tečajev 2.000 tečajnikov. Od tega števila jih je opravilo 1.571 predhodni izpit, diplomski izpit pa samo 935 tečajnikov. Približno 500 tečajnikov je odšlo v druge službe, a predhodnega izpita se ni napravilo kakih 60 tečajnikov. Sklep zadnjega sestanka nadzornikov je bil, da bodo tečajniki, ki do marca 1954 ne napravijo predhodnega izpita, odpušteni iz službe. Menim, da mogoče krivde zato, da to vprašanje še ni rešeno, leži na naših društvih. Kako bo predvidoma drugo leto s kritjem potreb po kadrih? V petih učiteljskih bo maturiralo 649 dijakov. Vpis učencev v I. razred osnovne šole bo drugo leto za 9.288 učencev večji od lanskega leta. Če računamo, da bo zato potrebnih kakih 270 novih učiteljev, da jih letos manjka še okoli 300 in da bo upokojenih okoli 150 učiteljev, nam bo po tem računu prihodnje šolsko leto manjkalo še nekako 100 učiteljev.

Izskreno moramo priznati, da nismo zadovoljni z osnovnim strokovnim znanjem našega učiteljskega kadra. Temu so največ krivde objektivne razmere, v katere smo zašli po vojni. Mnogo učiteljev je v NOB padlo, pomrlo v internacijah, po vojni jih je mnogo odšlo v druge police, t. j. Mnogo dobrega

kadra je odšlo v nižje gimnazije in tako smo si pomagali z zasilnimi ukrepi. Moje mnenje je, da je danes že čas, da odločno postavimo zahtevo po akademski izobrazbi učitelja. Praktično bi se dalo to izvesti tako, da vzporedno s dvema učiteljskima v Ljubljani in Mariboru in s postopnim ukinjanjem ostalih učiteljskih ter Višje pedagoške šole zahtevamo temu primerno ureditev filozofske fakultete, ki bi s triletno pedagoško izobrazbo dovajala na naše osnovne šole potrebni pedagoški kader. Razumljivo je, da je to združeno s spremembo sistema našega šolstva.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE

Drugo vprašanje je vprašanje družbenega upravljanja našega šolstva. V diskusiji na III. plenumu ZKJ je tov. Kardelj med drugim rekel: »Vsa naša politika, politika komunista, odkar smo se začeli boriti za socialistično Jugoslavijo, je grajena na marksistični tezi, da je delavski razred tisti faktor, katerega razredni interes predstavlja istočasno interes družbenega napredka v celoti, in da so moči delavskega razreda prav tiste moči, s katerimi je treba osvoboditi pot, da bi v vsakdanji praksi na bazi družbene lastnine nad sredstvi proizvodnje razvili socialistične odnose.« In dalje: »Nadaljnje razvijanje tega mehanizma pomeni krepitev vodečega vpliva delavskega razreda na celu vseh delovnih množic — a to je glavno orožje proti birokratskim tendencam in proti negativnim pojavom v našem sistemu. Druga je ni. In kolikor boljše in hitreje se bo gradil ta sistem, toliko hitreje bo izginjal birokratičen in negativni pojavi.« — Ne bi bilo pravilno, ako se naše diskusije o družbenem upravljanju izrode v razpravljanje o tem, kdo bo v okrajih in mestnih svetih za prosveto, v občinskih svetih in v šolskih odborih. Prvo vprašanje, ki ga moramo postaviti je, ali naša šola odgovarja interesom delavskega razreda in delovnih množic, ali služi nadaljnji graditvi socializma, ali bodo kadri, ki bodo izšli iz naših šol, pospeševali ta proces in ga dovršili? Če ne tako, kakšne so ovire? Ali je šola v centru dogajanja? Lahko trdimo, da je šola še oddvojena od ostalega družbenega življenja. Naši svetovi za prosveto še niso živ mehanizem. Sama struktura svetov še ni takda, da bi to mogli biti. Pogrešamo večje udeležbe in zainteresiranost delavskega razreda pri vprašanjih vzgoje naše mladine. Ne gre nam za to, koliko bomo imeli svojih zastopnikov v raznih svetih in odborih. Mislimo predvsem na to, ali so naša društva postala že takšen družbeni faktor, da ljudski odbori, zbori proizvajalcev in sindikati rešujejo vzgojno problematiko? Prej ali slej se bo morala odgovornost za mladi rod prevzeti na celokupno družbo in se prav posebej na jedro naše socialistične družbe, na delavski razred. V poročilu o občnem zboru goriškega okrajja stoji: »Učitelji so zgodovinsko odgovorni za vzgojo mladine, ki bo nekoč zamenjala starejšo generacijo.« Jaz bi besedo »odgovornost« zamenjal z besedo »sododgovornost«. Ta stara krilatica, s katero se pripisuje vso odgovornost pri vzgoji mladine učitelju, naj bi že enkrat izginila iz vsakdanje uporabe, kadar govorimo o vzgoji. Republikni svet Zveze sindikatov Slovenije je ugotovljal, da je zanimanje okrajnih sindikalnih svetov za naša društva zelo slabo. Poročila naših društev nam povedo, da se stanje ni v dovoljni meri popravilo. Menim, da smo vsi tega mnenja, da je bilo lepših in kritičnih besed na račun našega šolstva in učiteljskega več mnogo, da od besed do pomembnih dejanj se nismo prišli. Mislim pri tem še prav posebno na materialno stanje našega šolstva, pod katerim razumem odnos do našega otroka tudi takrat, ko govorimo o materialnem položaju samega učitelja.

Kadri je odšlo v nižje gimnazije in tako smo si pomagali z zasilnimi ukrepi. Moje mnenje je, da je danes že čas, da odločno postavimo zahtevo po akademski izobrazbi učitelja. Praktično bi se dalo to izvesti tako, da vzporedno s dvema učiteljskima v Ljubljani in Mariboru in s postopnim ukinjanjem ostalih učiteljskih ter Višje pedagoške šole zahtevamo temu primerno ureditev filozofske fakultete, ki bi s triletno pedagoško izobrazbo dovajala na naše osnovne šole potrebni pedagoški kader. Razumljivo je, da je to združeno s spremembo sistema našega šolstva.

Kadri je odšlo v nižje gimnazije in tako smo si pomagali z zasilnimi ukrepi. Moje mnenje je, da je danes že čas, da odločno postavimo zahtevo po akademski izobrazbi učitelja. Praktično bi se dalo to izvesti tako, da vzporedno s dvema učiteljskima v Ljubljani in Mariboru in s postopnim ukinjanjem ostalih učiteljskih ter Višje pedagoške šole zahtevamo temu primerno ureditev filozofske fakultete, ki bi s triletno pedagoško izobrazbo dovajala na naše osnovne šole potrebni pedagoški kader. Razumljivo je, da je to združeno s spremembo sistema našega šolstva.

Kadri je odšlo v nižje gimnazije in tako smo si pomagali z zasilnimi ukrepi. Moje mnenje je, da je danes že čas, da odločno postavimo zahtevo po akademski izobrazbi učitelja. Praktično bi se dalo to izvesti tako, da vzporedno s dvema učiteljskima v Ljubljani in Mariboru in s postopnim ukinjanjem ostalih učiteljskih ter Višje pedagoške šole zahtevamo temu primerno ureditev filozofske fakultete, ki bi s triletno pedagoško izobrazbo dovajala na naše osnovne šole potrebni pedagoški kader. Razumljivo je, da je to združeno s spremembo sistema našega šolstva.

MATERIALNI POGOJI NASIH OSNOVNIH ŠOL

Od celotnega republiškega narodnega dohodka v letu 1952 je bilo izdano za materialne potrebe osnovnih šol in gimnazij skupno z investicijami 0,63 procentov. Ta ugotovitev pove, da je bilo vrednotenje tega važnega družbenega faktorja gotovo nepravilno. Ta osnovna raz-

delitev narodnega dohodka se zato izraža v vseh proračunih osnovnih šol. Po podatkih, ki jih ima na razpolago republiška komisija za reorganizacijo šolstva, odgovarja za šolske namene le 10% stavb. Verjetno je, da je stanje glede neprimeren šolskih stavb v Sloveniji najtežje v državi.

Z letošnjim šolskim letom smo uvedli po tri ure telovadbe, mnogo smo govorili tudi o ročnih delih, o petju. Slika, kako so naše šole na to pripravljene, pa je naslednja:

V okraju Murska Sobota ima ena šola telovadnico, nobena pa nima delavnice ali orodja za ročno delo, nobena ni ozvočena, le dve imata radijski aparat, 12 šol ima elektriko, 28 šol je pa nima.

V območju društva Lendava nimajo ne telovadnice, ne delavnice, nobena šola ni ozvočena. Električno razsvetljavo ima od 26 šol samo 7 šol in le 5 šol ima radijske aparate.

In ta slika se ponavlja iz okrajja v okraj, le v mestih in industrijskih centrih je znatno bolje.

V okrajih Murska Sobota, Ptuj, Novo mesto, Kočevje in Tolmin so učilnice takole obremenjene: Na 202 šolah je celodnevni pouk in samo na 36 šolah je poldnevni.

Iz teh podatkov sledi, da pod takimi pogoji v naših šolah ne moremo dobro vzgajati. Strinjamo se z dopisnikom, ki je rekel, govorec o šoli v Krnicah, »da bi bilo manj škode, če bi v slabem vremenu pouk na tej šoli opustili, kajti zgubljeni od mraza, v zatohlem temnem prostoru otroci ne pridobijo dosti izobrazbe, izgubljajo pa zdravje.«

Proračunske postavke za učila so nezadostne. Maloštevilne šole, ki imajo kabinete za učila. Vprašanje učil je zelo težko skoraj na vseh šolah, tudi tam, kjer učila so, so ta zastarela. To so še učila in slike iz časa Avstrije. Nova učila, v kolikor sploh obstajajo, so pa zelo draga.

Knjižnice bi bilo treba obnoviti in povečati število knjig. V okraju Ptuj n. pr., ki ima 10.208 učencev, imajo vse šolske knjižnice 4.740 knjig; v Kočevju z 2.987 učenci imajo šole 3.830 knjig, itd. Najtežje je tam, kjer jih že pred vojno ni bilo.

Z vsi to problematiko pa se ubada po večini mlad, neizkušen kader brez pedagoških izkušenj, ne dovolj ideološko, strokovno in splošno izobražen.

Iz ankete je razvidno tudi, kako so šole oskrbljene z dnevnim in pedagoškim tiskom. Mnenja sem, da bi vsaka šola morala biti naročena na najvažnejše dnevne, potrebne revije in pedagoški tisk. Okraj Ptuj, ki ima 37 osnovnih šol, je naročen na 4 dnevne, 32 izvodov »Mladega sveta«, 31 izvodov »Sodobne pedagogike«, 28 izvodov »Prosvetnega delavca«, 6 izvodov »Savremena šola«, 2 izvodov »Obzorja«, 2 izvodov »Naša vasa«, 3 izvodov »Borba«, 3 izvodov »Priroda, človek in zdravje«, Kočevje z 42 šolami: 12 dnevnikov, 20 »Sodobnih pedagogike«, 23 izvodov »Prosvetnega delavca«, 24 izvodov »Mladj sveta«, itd. Nujno je, da dobi vsaka šola v svojem proračunu primerne zneske za literaturo, ki jo mora poznati vsak pedagoški delavec. V proračunih posameznih šol pa so ravno funkcionalni izdatki dosti manjši, kot bi morali biti. Šole niti najnujnejših potreb za upravljanje šole ne morejo kriti. Razmerje med posameznimi in funkcionalnimi izdatki je bilo v letu 1953 v republiškem merilu 6:1. To razmerje je pa po posameznih okrajih veliko slabše (n. pr. Krško 79:1, Ptuj 24:1, Šoštanj 54:1, Gorica 64:1, itd.) Boljše razmerje od republiškega ima 9 okrajev, a slabšega 23 okrajev.

Gotovo ste opazili, da uporabljamo v prvi vrsti podatke iz pasivnih okrajev. Zdi se mi, da je to problem, ki ga bo treba čimprej rešiti. Mnenja sem, da je socialistični princip, da ekonomsko močnejši okraj pomaga ekonomsko šibkejši. Ne moremo pričakovati in čakati, da se bo šibkejši okraj pričel bavit intenzivneje s potrebami šole takrat, ko se bo ekonomsko dvignil. Grešili bi nad celim generacijam pa tudi go spodarsko se okraj brez izobraženih ljudi ne bo mogel dovolj hitro osamosvojiti.

Družbeno upravljanje našega šolstva moramo postaviti na zelo realno bazo. Kaj more n. pr.,

okrajni svet za prosveto tam, kjer ni materialnih sredstev in to enostavno zato, ker okrajni ljudski odbor teh sredstev nima, ali pa družbena odgovornost okrajnih čimteljev še ni na dovoljni višini. Nadajše: šolski odbori ne bodo mogli toliko časa dobiti veljave, dokler ne bodo imeli poleg dolžnosti, tudi določenih pravic. Praktično si zamisljamo to stvar tako, da šol, odborih lahko postavljamo proračun zagovarjajo, se za njegovo realizacijo bore in sprejeto tudi samostojno izvajajo. Ne pa tako, da se proračun za šole sestavlja brez vednosti šolskega upravitelja, kaj šele z vednostjo šolskega odbora in je njegovo izvajanje podvrženo mnogokrat samovolji vseh drugih čimteljev samo ne šolskim organom in koristim šol. V tem oziru se mi zdi, da je prav radovoljski okraj krenil prvi na boljšo pot. Tovariši, ne gre tu za večjo ali manjšo zahtevnost učitelstva. Tu se borimo za pogoje, v katerih naj raste naša mladina. V vseh naših šolah je 144.239 učencev in samo 4.023 učiteljev. Boljše stavbe pomenijo v higijenskem oziru zelo mnogo, boljše oprema isto, učila in delavnice približanje našega otroka tistemu, za kar se delavski razred bori vsak dan, boljši uspehi v šoli so pogoj za boljše uspehe v kmetijstvu, večjo proizvodnjo v naših tovarnah. Točno je tudi, da si končno lepšega, socialističnega življenja ne moremo predstavljati brez socialistično vzgojenih ljudi.

Tovariši, bomo odkriti, povprečen obseg izobrazbe naših učencev je vendar le obseg starih razredov osnovne šole. S takim sistemom našega šolstva kot ga imamo danes, ne moremo biti zadovoljni. Naše nižje organizirane šole, ki jih je več od polovice, nam ne morejo dati vse izobrazbe. S tem, da smo znižali učni program, smo v najboljšem primeru potrdili in oblastno dovolili le to, kar je dejansko že bilo. Mnenja sem, da pod takimi pogoji naše šole še ta učni program ne bodo mogle izvesti.

Glede materialnih pogojev našega učiteljskega kadra ne mislim ponavljati zahtev, ki smo jih v letošnjem letu že ponovno postavili. Naše zahteve temelje na principu družbene važnosti, ki naj jo naš učitelj predstavlja v socialistični izgradnji in pravilnem nagrajevanju za njegovo delo. V sami kvaliteti so razlike med nami, razlike so v pogojih, pod katerimi nekateri delajo, razlike so v odgovornosti posameznikov, če hočete: tudi v primerjavi z nekaterimi drugimi poklici. V letošnjem letu smo uspeli, da se ukine diskriminacijski člen 19. in se s tem popravilo krivice, ki so jih bili doživeli naši upokojeanci. Nov plačilni sistem, v prosv. znanstvenih stroki, kolikor imamo sedaj poročilo, ne bo uveden. Bodo se pa izvršile nekatere korekture dosežane uredbe o plačah prosvetnih delavcev. Zdi se mi, da pri reševanju nagrajevanja prosvetnih delavcev ne smemo pozabiti, da se dokončno uredi vprašanje tudi naših inspektorjev. Mnenja sem, da naj bi inspektorji za osnovne šole postali republikanski uslužbenci in istočasno člani svetov za prosveto na okrajih. Položaj inspektorjev je danes tak, da ni to privlačno mesto za nobenega šolskega upravitelja in tudi ne za učitelja. To se je jasno pokazalo pri lanskem razpisu, ko ni bilo nikakega odziva na razpis in to se kaže tudi v tem, da tisti, ki to službo vrše, prosijo za razrešitev te dolžnosti. Prav v interesu kvalitete šol pa je, da tudi okrajna društva pomagajo reševati ta problem.

Problemi slovenskih učiteljev

ka. Naj vam navedem samo nekatere številke zadovoljstva naših tovarštev: v Murski Soboti ima 45 učiteljev 1.693.000.— din dolga, v Lendavi ima 66 učiteljev 2.252.000.— din dolga, v Ptujju ima 86 učiteljev 2.739.450.— din dolga, v Novem mestu ima 34 učiteljev 1.091.000.— din dolga, v Kočevju ima 8 učiteljev 257.000.— din dolga, v Tolminu ima 12 učiteljev 255.600.— din dolga itd.

Kako so v preteklem letu nekateri okrajni centri delo vzgojiteljev, naj nam povedo sledeči podatki: Ob koncu leta so okrajni lj. odb. ugotovili, da so ustvarili preko proračuna predvidene dohodke in so iz teh sredstev nagradili svoje učitelje in med njimi tudi prosvetne delavce v znesku din 12.438.000: Po poročilu, ki nam je na razpolago, so vse prosv. delavce nagradili sledeči okrajni: Ljubljana mesto — Ljubljana okolica — Sežana in Gorica, Delno so bili nagradjeni prosv. delavci sledečih okrajev: Celje mesto — Novo mesto — Postojna — M. Sobotna — Krško — Slov. Gradec — Črnomelj.

V Radovljanskem okraju so bili nagradjeni ob občini Zirovnica in Trboveljskem okraju ob občini Hranstnik, Trbovlje in Radeče.

Niso se pa spomnili ob tej priliki na prosvetne delavce sledeči okrajni: Kranj — Kočev.

Razprava na občnem zboru Zdrženja učiteljev

Po poročilu predsednika Henrika Zdešarja se je razvila na občnem zboru izredno živahna razprava, katere se je v obeh dneh udeležilo nad 90 diskutanov. V današnji številki Prosvetnega delavca objavljamo samo del diskusije, ki smo jo razvrstili po obravnavanih problemih.

NA GRAJENIH JE BILO MNOGO PROSVETNIH DELAVCEV

Razni okrajni so skušali s gmotnimi sredstvi na različne načine pomagati prosvetnim delavcem. Zato so delegati dopolnili izvajanja predsednika Zdrženja. Tov. Belec iz Ljutomerja je povedal, da so v Ljutomerškem okraju ob koncu šolskega leta dajali osebne dodatke za težja delovna mesta. Svet je izdal v ta namen 200.000 dinarjev. Proračun za prosveto znaša tam 28,5 odstotkov, kar predstavlja 4.050 dinarjev na učenca. Tov. Tominc iz Krškega je izjavil, da je njihov okraj za Novo leto nagradil prosvetne delavce z zneskom pol milijona dinarjev. Dal je vse, kar je zmogel. V prvi vrsti so bili nagradjeni ljudje po hribovitih krajih z 10.000 dinarji, mnogi drugi pa v višini od 3.000 do 8.000 dinarjev. Na vrsto pa bodo prišli tudi tisti, ki nagrađ še niso dobili, pa jih za službo. Tov. Rössner iz Slovenjgradca je razložil, da je njihov okraj pokazal glede na nagrajevanja največje razmerje. Denar za nagrade so takoj izposlovali, čaka pa še na odobritev iz Ljubljane (z izplačilom ni bilo treba čakati). Nekateri okrajni so dali tudi 60 odstotkov enomesečnega plačnega fonda, republiko povprečje pa je 35 odstotkov.

HONORARJI ZA NADURNO DELO

Med razpravo je več diskutantov obravnavalo načela, ki naj veljajo glede nagrajevanja nadur za učitelje. V splošnem za učitelje še ne veljajo načela, ki veljajo pri ostalih prosvetnih delavcih.

Tovariš Stefe iz Kranja je povedal, da so na sestankih predlagali Svetu za prosveto in kulturo, naj bi učitelje, ki poučujejo nad 25 ur, nagrajevali za nadurno delo. Sredstva za to se morajo najti. Če so taka sredstva na razpolago za gimnazijske profesorje in za vse druge strokovne delavce, bi jih bilo treba polskati tudi za učitelje. To ni celovito, učitelji to zaslužijo in to moramo izvesti, če hočemo, da bodo dijaki radi prihajali na učiteljska in se ne bodo teh šol ter učiteljskega poklica bali. Treba pa je, da se to načelo izvede za vso republiko.

Tovariš Belec je ponovno opozoril na nevdružno prakso nagrajevanja učiteljev, ki uče na gimnazijah. Če poučuje učitelj na nižji gimnaziji, naj ima tako plačo kot predmetni učitelj, če pa poučuje na višji, pa na ob izenačen s profesorjem, saj opravlja enako delo.

ZA IZBOLJŠANJE MATERIALNE OSNOVE

NAŠEGA SOLSTVA

Tovariš arhitekt Fürst, zastopnik Društva arhitektov, je poročal o tem, kako so si slovenski arhitekti zamislili pomoč.

Po letu 1945 smo zgradili premalo šol. Letos in drugo leto pa se bo število novih šol precej povečalo. V Društvu arhitektov in tehnikov so ugotovili, da je razvoj v svetu daleč pred nami. Pri nas namreč še vedno gradimo šole starega tipa. Nov tip šole pa naj bi

Tovariša Šepčeva iz Ptujja je tudi mnenja, da jih je treba obvezno uvesti. Problematično je danes v teh šolah tudi to, da gredo bolj talentirani mladinci rajši v druge šole in poklice. Ta izvajanja je dopolnil tovarš Murovec z izsledki svoje ankete. Od 34 učencev osnovne šole se ni nihče javil, da bi kmel.

DANAŠNJA UČITELJSKA IZOBRAZBA NE USTREJA

O učiteljski izobrazbi je nadalje govoril tovarš Vladimir Cvetko. Zaradi pomanjkanja prostora pa danes navajamo samo nekatere misli ostalih delegatov.

Tovariš Trčko, Ljubljana okolica se strinja, da bi bilo prav, ako bi imeli učitelji višjo izobrazbo, vendar je tudi res, da mnogi študirajo predvsem zato, da bi se izognili službovanju na vasi. Tovariš Murovec meni, da je sistem današnje učiteljske izobrazbe predvsem zaradi učnega načrta. Na učiteljsko vlada sicer večja resnost kot pa pri dijakiš višje gimnazije.

Učiteljska naj bi ostala, spreminiti pa je treba sistem dela. Predvsem je treba vpeljati več pedagoškega dela v zadnja dva letnika. Arsenjak iz Ptujja je navajal vzroke, zakaj gredo dijaki iz srednjih šol raje na tehnične in umetniške šole kakor na učiteljske. Danes imamo na teh večina ženski spol, ki ni potem kos vsem družbenim nalogam. Zato se moramo truditi, da bomo dosegli večji dotok moških moči, pri čemer pa bodo igrali odlično vlogo seveda materialni pogoji. Tovariš Tominc se je zavzemal za gimnazijsko maturo z nadaljevanjem študija na fakulteti. Omenil je tudi birokratsko cvetko: abituriente učiteljske razporeja na prvo službeno mesto republiški Svet za prosveto; velja pa to v praksi samo za tiste, ki so redno zaključili šolanje, do čim se za tiste, ki so imeli po pravne izpite Svet več ne zmenil in gredo ti lepo v svoj domači okraj. Tovariš Rössner je govoril o učiteljskih abiturientih, ki prihajajo na deželo, kjer jih gledajo kot nosilce vse kulture. Čakaajo jih kot dirigente, knjižničarje, režiserje, predavatelje in organizatorje. Vse te ljudi bi morali pustiti vsaj do praktičnega izpita na višje organiziranih šolah. Še vedno pa se izgublja v samotni, kakor je letos primer z večino med 41 novinci, ki so bili nameščeni v njihov okraj. Tovariš Marčijan se strinja z mnenjem, da

mora biti učiteljska izobrazba višja in izdatnejša, da bi lahko učitelj predstavljal človeka, kakršnega družba potrebuje. Meni, da učiteljske izobrazbe različnih razlogov temu ne more zadostiti. Premlad dijak ne more domneti in doživeti važnosti psihologije in pedagogike, ki ju tako neogibno potrebuje pri vsem svojem delu.

BESEDE GOSTOV

Sekretar Zdrženja učiteljev Jugoslavije, tovarš Nedeljko Savič je predvsem podkreplil misli arhitekta Fürsta glede važnosti sodelovanja vseh faktorjev pri izgradnji materialne osnove našega šolstva. Pri taki pomembni stvari je prav, da sodelujejo vsi prizadeti. Misli pa, da bo LR Slovenija, ki je dokazala, da je ena med najnaprednejšimi republikami, omogočila, da na tako izredno važni stvari sodelujejo tudi delegacije vseh ostalih naših republik.

Tovariša Mihajla Jovanovskega, zastopnika Zdrženja učiteljev Makedonije preseneča, ker ima šolstvo Slovenije v glavnem iste probleme kot šolstvo Makedonije, čeprav ta ni imela narodnih učiteljskih. Vendar bi lahko drug drugemu še v marsičem pomagali, zato je nujno, da prenašamo izkušnje iz ene v drugo republiko. Občni zbor je dokazal, da se učitelji zavzemajo z vsem srcem za vzgojo novega socialističnega človeka in novega socialističnega učitelja.

Tov. Branko Janjič, predsednik Zdrženja učiteljev Bosne in Hercegovine pa je govoril o tem, kako težke posledice sta pri njih zapustile stare monarhistične prosvetne težnje in okupacija. Po vojni je ostalo samo 138 šol, ostle pa imajo še nad 2.000 šolskih zgradb. V Bosni imajo danes dvakrat več šolskih zgradb, a tudi dvakrat več šolskih otrok, kakor pa so jih imeli pred vojno. Pri njih je še poseben problem učiteljskega kadra, ker je znatna večina učiteljev bila usposobljena za svoj poklic šele po vojni. Boljše zveze, kakor sta jih imeli republik doslej, bodo obema koristile, predvsem pa LR Bosni in Hercegovini, ki bo lahko izkušnje slovenskih učiteljev izkoristila pri svojem delu.

(V priložni številki Prosvetnega delavca pa bomo objavili tehtne besede domačih gostov in misli ostalih delegatov.

Opomba uredništva).

Najboljši uspehi so v Ljubljani, Mariboru, Celju in — Stični

v prvem polletju 1953-54

Brez negativnih ocen je izdelalo v %:

Šola	I.—IV.	V.—VIII.	skupaj
Celje I.	48,6%	72,0%	60,3%
Celje II.	42,6%	46,5%	44,5%
Črnomelj	36,4%	54,3%	45,3%
Ajdovščina	52,5%	44,4%	48,4%
Gorica	40,8%	59,9%	50,4%
Jesenice	29,4%	47,2%	38,3%
Kočevje	43,7%	52,4%	48,1%
Brežice	49,7%	53,0%	51,3%
Kranj I.	44,7%	55,9%	50,3%
Škofja Loka	40,5%	52,8%	46,6%
Ljubljana I.	51,2%	63,1%	47,6%
Ljubljana II.	50,2%	64,0%	57,1%
Ljubljana III.	62,7%	65,0%	63,8%
Ljubljana V.	57,0%	54,2%	55,6%
Ljubljana VI.	53,4%	37,5%	45,4%
Ljubljana VII.	56,2%	61,0%	58,6%
Ljubljana VIII.	55,4%	47,6%	51,5%
Ljubljana IX.	57,1%	57,8%	57,4%
Ljubljana X.	56,3%	66,2%	61,2%
Ljubljana XI.	58,0%	50,5%	54,2%
Kamnik	46,8%	61,7%	54,2%
Stična	59,3%	70,0%	64,6%
Maribor I.	70,5%	63,0%	66,7%
Maribor II.	58,6%	75,0%	66,8%
Murska Sobotna	46,9%	59,4%	53,1%
Novo mesto	45,3%	60,0%	52,6%
Postojna	38,8%	52,7%	45,7%
Ptuj	45,3%	60,7%	53,0%
Sežana	48,8%	70,0%	59,4%
Ravne	52,1%	52,2%	52,1%
Idrija	51,5%	75,0%	63,2%
Trbovlje	55,2%	62,6%	58,9%
Klas. Ljubljana	75,7%	80,8%	78,2%
Klas. Maribor	75,9%	84,0%	79,9%

Skupen uspeh na popolnih gimnazijah v LRS v nižjih razredih 50,1% v višjih razredih 61,0% skupaj 55,0%

Klasični gimnaziji nista vključeni v skupen %, ker daleč presegata druge šole, ker sprejemata samo odlične in prav dobre učence.

Najvišji % pozitivnih v višjih razredih imajo: Maribor II, Celje I, Stična; najvišji % pozitivnih v nižjih razredih imajo: Maribor I, Ljubljana III, Stična; najnižji % pozitivnih v višjih razredih imajo: Ljubljana VI, Ajdovščina, Celje II; najnižji % pozitivnih v nižjih razredih imajo: Jesenice, Črnomelj, Postojna.

Reformirajmo tudi maturo!

Pedagoško društvo, podružnica v Mariboru, je ob zaključku polletja razdelilo med učence anketo o šolstvu, ki bi naj služila študijskim namenom. Ta anketa me je vzpodbudila k mislim, ki bi jih dal v premislek naši javnosti in zlasti tistim, ki bodo imeli zadnjo in odločilno besedo pri sprejetju novih učnih načrtov za srednje šole. Omenil se bom samo na višjo rano.

Kako je z našim maturantom, ko prestopi prag v svet? Mu je dala šola, kar od njega pričakujemo? Smelo trdim, da ne! Jaso je seveda, da šola ne more nuditi dijaku vsega, kar bi bilo želeti. Z lastnim prizadevanjem mora torej nadoknaditi tisto, česar mu šola ni mogla po svoji najboljši volji posredovati. Toda kje in

od kod naj mladi učeči se človek vzame in najde za to potreben čas? Zrtvovati mora svoj prosti čas, trošiti mora svojo mladost, zdravje s soncem, zrakom in vodo, odrediti mora slednjic svojega razvedrila in zabave. Življenjsko mladostno veselje mu je skromno. Šola s svojimi starokopitnim prenatrpanimi učnimi načrti in tudi tisti profesorji, ki se jih krčevito držijo kakor klošč kravjega vimenja, jim

krajevo dragoceni zlati čas mladosti in prostosti, o katerem pravimo, da je najlepši čas življenja. Ko gre za skrbenje učnih ur, se nekateri temu ne vse kriplje upirajo. Kakšen matematik ti začne naštevati in zadržati, da dijak brez kosinusa, hiperbola in parabole ne bo mogel uspešno živeti.

S tem kajpada ni rečeno, da ni matematika potrebna za premagovanje panog kot tehnika, zvezdoznanstvo, fizika... toda zakaj mučiti z njo dijake, ki so se odločili za kakšno drugo stroko pri svojem nadaljnjem študiju? Mar smo zato, da bomo vse tiste matematične obrabce, ki so jim v višji gimnaziji z njimi trpali glave, pri svojem nadaljnjem študiju in poklicu čim prej pozabili? Da, to se pravi mladenčur človeku krasti čas. Iz domačega šolstva vemo, koliko spotike so imeli nekateri naši veliki omenje prav v matematiki. Momeno samo Levstika, ki mu je preusmerila življenjsko pot. Lansko leto se je govorilo po Mariboru, da so imeli vsi mladi literati v osmem razredu popravnji izpit iz matematike in so lahko maturirali šele v jeseni. Matematika je za marsikoga naravnost gorje.

Morda niti ni krivita toliko matematika kot taka. Menda so tu bolj prizadeti tisti, ki ta predmet razlagajo in posredujejo. Navadno slišite učence govoriti o svojem profesorju: častne izjeme so izjeme — da sam zase razume matematiko, toda podatki go drugim ne zna. Isto lahko potrdim iz lastne izkušnje. Profesor — naj počiva v miru! Je računal na tabli z najboljšimi matematičnimi nadarjenimi učenci, drugi pa smo na vse kriplje prepisovali številke s table, ne da bi kaj dosti razumeli. Domačih nalog tako nismo znali sami narediti, prepisovali smo jih od dobrih učencev in se nekako na pamet naguglali njihovih rešitev, če smo pričakovali, da bomo vprašani. Od tistih dob se ni došlo spremeni.

In kako je pri maturi? Marsičesa se spominjamo iz lastne izkušnje. Poleg strahu je vsem bila pred očmi tudi prevara. Za ta dan, ko je napovedana matematična maturiturna naloga, je alarmirano vse mesto od profesorjev-matematikov do študentov, ki študirajo na univerzi matematiko, do inženirjev, ki so kdaj sloveli zaradi svojega matematičnega znanja, da bi priskočili neizmerno na pomoč. Na vse mogoče premetene načine se skuša tedaj goljufati. Pošiljali so matematične naloge iz ministrstva, toda dijaki so že toliko v osmih letih dožele, da si vedo pomagati. Jasno je, da pri goljufiji ne morejo priti

vsil na svoj račun, ampak samo nekateri. Menda lani se je zgodilo, da so profesorji matematike v kabinetu izdelovali maturantom naloge in skušali z učenci vred prevariti svoje kolege, ki so inspicirali pišče dijake, da ne bi kje kaj prepisovali. Vprašamo, ali imajo take maturo kaj koristi? Zakaj se stalno to dogaja? Zakaj ne znajo maturanti matematike? Kdo je kriv: preobila na snov ali slaba razlaga?

Poglejmo matematične šolske naloge, ki jih prinese profesor popravljene nazaj. Mrličev je kakor po kakšni kugli. Cvekovi mrgoli, da je strah in groza. Kdo je kriv? Profesor ali dijak ali učni načrt?

Spremembe so nastale pri sprejemnem izpitu, reformirali smo malo maturo, zakaj še tega nismo naredili pri veliki maturi? Tudi zrelostni izpit je pri tej šolski reformi treba v temeljih spremeniti in preduргati. Maturantu je treba dati možnost izbire. Ta izbira bodi odvisna od njegove odločitve, kam se namerava usmeriti.

Brez dvoma bodo potlej maturanti prihajali na univerzo bolj podkovani iz predmetov, ki si jih bodo sami volili in se v njih ondi izpopolnjevali. Tako se pa morajo guliti toliko nepotrebnega in odvčnega, kar nikoli pozneje v življenju ne bo imelo zanje nobene koristi in prida. Če hočemo pomagati naši mladini, če hočemo razviti njih strokovno usposobljenost in vsestransko izobrazbo, dajmo ji možnost in več časa da služi lastnemu nagnjenju.

Možnost opredelitve dijakov bi bila seveda primerna že prej. V sedmem razredu. Ze v tem razredu bi se naj dijak odločil ali za realno smer, za znanstveno filozofsko ali morada še za praktično življenjsko. Mislim, da potlej ne bi bilo tudi na visoki šoli predsedavanja in beganja z ene fakultete na drugo. Dijak bi sledil pot, ki si jo je začrtal.

Res je, da se večini še starejši človek ne more odločiti, kako bi se mogel mlad in neizkušen. Toda odločitev je bila vedno in povsod težka. Nikdar in nikjer v življenju ne bo tako, da bi vsakdo prišel na svoje mesto, ki mu po nagnjenju in usposobljenosti najbolj ugaia. Če bi bilo tako, potem ne bi bilo v človeškem

dejanju in nehanju tolikomaj nepotrebnih motenj.

Omogočimo torej že letošnjim našim maturantom, da se opredelijo za svoj nadaljnji študij. Ne dajmo, da bi si z nepotrebnimi predmeti beili glave! Naj že v srednji šoli naredijo izpite iz tistih predmetov, ki jim bodo služili na visoki šoli; potem ne bo treba delati sprejemnega izpita na fakulteti.

Mnogo strok lahko brez škode izhaja na univerzi brez matematične mature. Dijak se v osmih letih že nauči aritmetike in geometrije toliko, da se bo v svojem poznejšem življenju lahko prebil. Zakaj bi naj trepetal pred matematiko in zapravljal čas s predmetom, ki ga ne bo rabil. Izkoristi ga naj rajši za to, da se bo v svoji izbrani stroki bolj usposobil.

Če bo kdo ob tem mojem predlogu zagnal vpitje, bodo zopet tisti, ki bodo zagovarjali znanje matematike tako trdovratno, kakor da gre za njihovo lastno življenje. Toda taki zagovorniki svoje stroke vidijo samo sebe, svojega človeka pa počejo razumeti. In ravno to so tisti, proti katerim se bori naša šolska reforma, ki hoče nuditi mladini čim več tistega, kar jo veseli, in kar manj nepotrebnega in neživljenjskega. Vemo, da so ljudje z različnimi nagnjenji. Zakaj torej vsiljevati nekomo maturo iz matematike? Zgodilo se mu bo tako, kakor meni, ki sem se osem let trpil ob slabi profesorji razlagi o matematiki, zdaj pa, ko imam hčerko, ki bi ji moral pomagati v tem predmetu, tega ne zmorem, ker sem že zdavnaj vse pozabili. Nikdar v svojem poklicu nisem rabil tistih matematičnih obrabcev, zaradi katerih sem od leta do leta dobival polena pod noge, dasi nisem bil tako nespreten in neumen, kakor sem se morada zdel profesorju matematike. V maturitetnem spričevilu imam prav dobro iz matematike.

Matura, ta starokopitna mučnica dijaštva se je, takšna kakršna je, tako preživela, kakor so ostalei odnosno pomrli tisti, ki so jo upeljali... Ali držimo korak s časom? Potem moremo reformirati tudi to odsušeno ustanovo prejšnjih stoletij. —čēk

Pomagajmo mladini pri iskanju učnih in delovnih mest

Naglo se bliža konec šolskega leta. S tem se poleg drugih skrbí, ki jih imajo naši učenci ob tem času, za nekatere izmed njih pojavlja tudi vprašanje, kam po končanem obveznem šolanju. In teh ni malo, saj jih bo samo 4. r. nižje gimnazije v LR Sloveniji absolviralo preko 7000, 8. r. osemletke pa nadaljnji 1000. Toda za te odločitve niti ne bo tako težka, kajti odprta so jim vrata v višjo gimnazijo, v srednje strokovne šole, v industrijske šole in tudi v uk v razne obrtne in industrijske panoge. Treba bo samo pametno izbrati. Težje pa bo z množico tistih naših učencev in učenk, ki bodo letos končali obvezno šolanje, ker bodo dopolnili starost 15 let. Takih je na nižjih gimnazijah nad 11.000, v osemletkah pa nad 10.000, skupaj torej nad 21.000. Če upoštevamo, da je še iz prejšnjih let veliko mladine, ki ni vključena ne v uk, ne v delo, lahko trdimo, da gre za približno 20.000 mladincev in mladink, ki bodo iskali učna in delovna mesta. S tem nastaja važen družbeni problem. Mladina, ki ni vključena v naše tvorno življenje, izgublja perspektivo, postaja družbeno pasivna in celo družbi škodljiva, kakor nam kažejo razni moralni in kriminalni prekrški mladostnikov.

Iskanje učnih in delovnih mest za našo mladino pa ni lahka in enostavna naloga, kajti razen za obrt, ki lahko vključuje približno 4000 vajencev, ne obstajajo nikaki predpisi, s katerimi bi bila posamezna podjetja obvezna sprejemati gospodarski naraščaj. Na drugi strani pa v industriji istočasno obstaja vprašanje kvalificiranega kadra in so nekatere panoge v kritičnem položaju, kakor n. pr. grafična stroka, kjer starejši strokovnjaki odhajajo, naraščaja, ki bi jih nadomestili, pa ni. To nam kaže na nenačrtno, brezperspektivno politiko našega gospodarstva pri vzgoji novih strokovnih kadrov.

Iz obeh navedenih razlogov je Zdrženje učiteljev in profesorjev strokovnih šol mnenja, da je čimprej pričeti z dobro organiziranim iskanjem učnih in delovnih mest in vključevanjem mladine v poklice. Celotna akcija bi imela dva dela: 1. obveščanje mladine in staršev o šolah in poklicih, ki prihajajo v poštev za nadaljnje šolanje oz. učenje, in 2. iskanje novih učnih in delovnih mest.

V zvezi s prvo nalogo bo izšla brošura z navedbo vseh strokovnih šol in poklicev, ki prihajajo v poštev za našo mladino. Brošuro bo prejel vsak učenec, oz. učenka, ki bo letos končal obvezno šolanje, oz. do

vršil nižjo gimnazijo ali osemletko. Seveda pa bo treba vsobino brošure tudi še podrobneje raztolmačiti tako učencem, kakor tudi staršem. Zato bo Zdrženje organiziralo poseben seminar, ki naj bi se ga udeležili iz vsakega okraja vsaj po en prosvetni delavec. Na seminarju bodo strokovnjaki podrobneje tolmačili strukturo naših strokovnih šol ter poklicev, tako da bodo udeleženci s pomočjo lokalnih strokovnjakov lahko slične seminarje organizirali za predavateljski kader poedinih okrajev. Na tej osnovi, ki naj upošteva predvsem lokalne možnosti zaposlevanja mladine, in bo treba razgovore in predavanja temu primerno prilagoditi, bodo učenci, oz. njih starši najlažje prišli do odločitve. Rezultate naj potem zajame posebna predhodna anketa. S tem bodo šolska vodstva in okrajni Sveti za prosveto in kulturo dobili število interesentov za posamezne stroke in se bodo za posamezne interesne skupine lahko organizirali ogledi posameznih tovrstnih industrijskih podjetij in tudi večjih obrtnih obratov, kjer bi strokovnjaki mladini lahko tolmačili proizvodni proces.

Čeprav bo za izvedbo prvega dela akcije potrebno veliko truda, bo brez dvoma še težji drugi del: iskanje novih učnih in delovnih mest. Pri tem bomo mogli prosvetni delavci dajati samo iniciativno, odločeneje pa bodo lahko v to delo posegali le gospodarski forumi. Pač pa bi lahko tudi naša društva v zvezi z okrajnim SPK in društvi prijateljev mladine razmišljala o potrebi ustanavljanja novih strokovnih šol in tečajev, predvsem za žensko mladino.

Zdrženje učiteljev in profesorjev strokovnih šol se je zavdalo, da bo za uresničenje navedenih načrtov potrebno najširše sodelovanje vseh množičnih in gospodarskih organizacij. Pri tem je dobilo vse podporo republiškega sindikalnega sveta. Sporazumno z njim je bilo sklicano širše posveto vanje 11. februarja v Ljubljani, katerega so se udeležili zastopniki republiških in ljubljanskih organizacij: SZDL, sindikatov, LMS, Zveze društev prijateljev mladine, Zveze ženskih društev, Uprave za posredovanje dela, Sveta za prosveto in kulturo, Sveta za zdravstvo in socialno politiko, Državnega sekretariata za gospodarstvo, oz. mestnega gospodarskega sveta, Obrtne, trgovinske in gostinske zbornice, Inštituta za psihologijo dela, Zdrženja in društev prosvetnih delavcev in nekateri novinarji. Na posveto vanju se je

razvila zelo živahna razprava iz katere naj izluščimo le tri diskutante.

Tov. Boštjančič, član RSS, je opozoril, da to ni le problem mest, čeprav je tam najbolj pereč, temveč tudi problem vasi, ki se razmeroma naglo mehanizira in zato ne more zaposlovati kakega večjega števila doraščajoče mladine. Pri vsem tem pa je važno iskati možnosti za zaposlitev v samem kraju, ker nastaja sicer težko rešljiv problem stanovanja.

Tov. Debeljak, načelnik Uprave za posredovanje dela LRS, je opozoril, da bo nujno morala tudi industrija začeti s sprejemanjem vajencev. Če bi n. pr. naša tekstilna industrija vključila le 5% vajencev, bi lahko zaposlila 1066 mladincev ali, kar je še važneje, predvsem mladink. To pa je manj, kakor znaša evropsko povprečje, ki se giblje pri ca. 10% vajencev z ozirom na ostalo delovno silo, in tudi manj, kakor znaša vsakoletni izpad zaradi smrti, porok, upokojitev in drugih vzrokov. Nadalje je pereč problem kritičnih poklicev. Tako je v Ljubljani le 1 vodnjakar in 2 krovca! Poleg vsega tega pa nimamo v LRS nobenega organa, ki bi mel evidenco o delovnih mestih in o dejanski nezaposlenosti, zlasti o skriti nezaposlenosti na deželi.

Tov. prof. Ferencak je opozoril na najbolj kritično dobo od 15. do 16. leta, ko mladina še ne sure biti vključena v delovno razmerje. V poštev bi prišle tedaj razne obrtne šole brez vključitve učencev v učno razmerje, in pa nadaljevalne šole na deželi.

Ob zaključku posveto vanja je bilo sklenjeno, da se bodo vse organizacije zavzele, za izvedbo predlagane akcije, in to po vseh okrajih. Obveščanje mladine in staršev prevzamejo Društva prijateljev mladine in društva prosvetnih delavcev, ki poskrbijo tudi za predavatelje v okrajnem merilu. Ogleda podjetij in obrtnih obratov prevzemajo sindikalni sveti. V zvezi z iskanjem delovnih mest naj se pri okrajnih gospodarskih svetih osnujejo posebne komisije, za kar naj dajo iniciativno društva prijateljev mladine. V komisijah naj bodo zastopniki vseh preje navedenih organizacij. Sindikalne organizacije naj izdelajo za posamezna podjetja shemo starostne strukture.

Pri vseh teh nalogah izvrtajočih iz skrbí za pravilno življenjsko rast naše mladine, bo lahko našel svoje mesto tudi vsak prosvetni delavec in po svoje pripomogel k njih uspešnejšemu reševanju!

Sbrizaj Danišo

Slovenski šolski muzej

Kakor vsako kulturno področje ima tudi šolstvo take predmete, ki jih je treba zbirati ne le zaradi njihove zgodovinske vrednosti, temveč so tudi nujno potrebni za študij in prikaz razvoja šolstva in njegove organizacije ter pedagoške dejavnosti v preteklosti. Šolski ali pedagoški muzej zbira, ureja, pročuje in razstavlja gradivo, ki je važno za zgodovino šolstva. Večina ljudi si predstavlja, da šolski muzej prikazuje šolske izdeleke učencev in učila, je pa to gradivo le majhen del njihovega zbiranja, da si nastali prav iz razstav učil v drugi polovici XIX. stoletja. Tudi slovenski učitelji so pridelili prvo tako razstavo 1. 1870 v Ljubljani. Stalna težnja po izpopolnjevanju je silila slovenske pedagoške delavce, da so že l. 1898 odprli v Ljubljani šolski muzej, ki ga je vzdrževala Zveza slovenskih učiteljskih društev. Nerazumevanje in takratne politične in gospodarske razmere so povzročile, da je bil l. 1910 ukinjen. Vse do 1938 ni nihče več sistematično zbiral gradiva in skrbel za njegovo ohranitev. Ze v Avstro-Ogrski smo bili Slovenci politično upravično razdeljeni na več dežel, po letu 1918 pa celo med več držav. Mnogokrat smo potrebovali dokumentarno gradivo za šolstvo pa ni bilo podatkov, zato je bila sprejeta pobuda bežigradskega šolskega muzeja za ustanovitev Slovenskega muzeja leta 1938. Lani je minulo 15 let od njegove ustanovitve in makljuje se hotelo, da ne je muzej prav za svojo petnajstletno preselilo v nove prostore na Poljanski cesti (v zadnji del dljaškega doma Ivan Cankar). Ima povsem ločene prostore, ki omogočajo nadaljnji razvoj muzeja in zato je seltve korak dalje v njegovem razvoju. Zaradi seltve razstava se ni urejena in bo otvoritev javljena.

V zbirkah šolskega muzeja je zbrana razmeroma precej gradiva. V pričetku so zbirali le gradivo za zgodovino osnovnih šol, po l. 1940 pa tudi za srednje in meščanske šole. Vojna je nadaljnje delo muzeja zavrla. Šele po osvoboditvi, v letih 1948 in 1949, ko sta bili prirejeni veliki razstavi o razvoju šolstva na Slovenskem v Ljubljani in v Zagrebu je muzej pridobil gradivo tudi za ostale šole in lepo razstavno zbirko. Muzej ima tri oddelke: razstavno zbirko, knjižnico in arhiv šolskih dokumentov.

Razstavna zbirka je plod proučevanja gradiva in prikazuje z grafikoni, zemljvidi in slikami stanje šolstva in njegovo ureditev, tipe šol, statistične podatke in gostoto šolske mreže na slovenskem ozemlju v raznih obdobjih. Zbrane so tudi fotografije šolskih poslopj največ iz časa med obema vojnoma. Sedaj le redke šole pošiljajo posnetke obnovljenih stavb ali šolskega dela in razstav muzeju. V tej zbirki so tudi zvezki-izdelki učencev. Najstarejši zvezek je iz l. 1795 iz trivialke v Mozirju. Iz Laškega ima muzej 5 zvezkov iz let 1827—1832. V te zvezke so pisali učenci na dan javne skušnje in so dokument, da je osnovna šola do l. 1848 na Slovenskem služila predvsem učenju nemščine. Za novejšo dobo med obema vojnoma zbrano gradivo nekaterih slovenskih šolnikov ilustrira reformno šolsko gibanje in iskanje novih učnih metod za izboljšanje šolskega dela. Delovni zvezki učencev te dobe še čakajo obdelave, ki bi bila posebno zanimiva sprito današnje zahteve po reorganizaciji šolskega sistema in pouka. Učenci in učitelji so še živili in mogli bi pojasniti, kako so se obnesle razne metode pouka v šoli in kakšen je bil napredek učencev pri nadaljnjem šolanju in v živ-

ljenju, skratka koliko in kako je šola pomagala pri njihovem uveljavljanju v življenju. Zbirka učil je skromna in bo sedaj v novih prostorih mogoče skrbeti za njeno izpopolnjevanje. Muzejska knjižnica je pravzaprav del razstavne zbirke. Obsega predvsem učbenike vseh tipov šol, ki so jih ali pa jih še uporabljajo na slovenskem ozemlju. Šteje nad 12.000 del v nad 15 tisoč zvezkih. Seveda zbirka še ni popolna. Zanimiv je pregled učbenikov od prvih abecednikov (fotoposnetki) do današnjih čitank, prav tako tudi razvoj učbenikov za ostale predmete. Zbiran je obširen pedagoški tisk. Številni so pedagoški in šolski časopisi v raznih jezikih. Pregled učbenikov prila, kako je avstrijska šolska uprava stremela, da uvede nemščino kot običajni jezik v vsej državi. Šele šolski zakon iz l. 1896 je tudi načelno priznal, da je materin jezik učencev učni jezik v šoli, če stariši to zahtevajo. Vendar v vseh deželah, naseljenih s Slovenci, tega člena niso izvali. Borba za enakopravnost slovenskega jezika v šoli je bila dolga in težka in traja izven meja naše domovine še sedaj.

Tretji oddelek — arhiv — ima naslednje zbirke: Kartoteka šol, kjer je za vsako šolo posebej mapa. Za osnovne šole je ta zbirka skoraj popolna. V mapli se nahaja prepis ali izvleček šolske kronike, podatki o ustanovitvi šole in odloki o njeni razširitvi, učilnicah, oddelkih, učencih in učiteljih. Za nekatere šole je zbran tudi kronološki pregled učiteljev od prvih začetkov pouka v kraju. Nadalje je vpisan učni jezik, uradni jezik, šolski učbeniki, zanimivosti iz šolskega okoliša, šolske prireditve itd. Razvidno je tudi gospodarsko poslovanje šol. Odborov. Za šole v nekdanji dravski banovini so priloženi tudi načrti šol, okolišev s podatki o naseljih vsolanih krajev. Ponekod so vloženi tudi inspekcijski zapisniki in statistike. Za obdobje narodnoosvobodilne vojne so zbrani za večino osnovnih šol izbrani podatki o delu in stanju šole med okupacijo. Ta poročila so prav zanimiva. Prav zanimivi so podatki iz prejšnjega stoletja. Tako je

Tovariški Golež Betki. Če komu, bi radi ustregli Vam, saj je to prvi dopis, ki ga pošiljate. Toda zaradi dvojne številke v januarju je zadeva nekoliko zastarana. Oglasite se z dopisom iz Zetla, saj pravi poročilo, da živi tam mlad kolektiv, ki je močno prizadeto. Predvsem pa: Pišite samo na eno stran!

Jago. Otvoritev obnovljene šole na Rakeku je bila 29. novembra 1953, zato o tem ne moremo poročati v drugi polovici februarja 1954. Žal nam je, toda zamujeno je zamujeno.

Tovariši Lojzetu Bizjaku. Kakor večina naših dopisnikov tudi Vi pozabljate, da smo glasilo društva prosvetnih delavcev, da je torej naša prva naloga poročanje o življenju in delu naših društev in naših članov. Če boste to upoštevali, boste tudi razumeli, zakaj nismo objavili Vašega zadnjega prispevka o zgodovinski stvarnosti. Ker ste pa v njem pod črto vsaj mimogrede odgovorili tudi tovarišu Petruerju, citiramo na tem mestu tisti odstavek. Glasi se:

P. s. Ne namravam odgovarjati to. Petruerju na polemiko zaradi polemike. On kot kompilator šolskih učnih tekstov ima svojo odredeno miselnost in določeno zgodovinsko pojmovanje, ki nima nič skupnega z mojim razglabljanjem. Če meni, da njegova knjiga za enajstletnega otroka dobra, se moti. Zelim si boljše in otroški rasti primernejše in razumljivejše. Naj vpraša tiste, ki po njej učijo. Ta tekst sem omenil le kot primer brez logične in podrobne analize. Ta tudi ni bila moj namen.

Ne grešim, če trdim, da je on najmanj poklican soditi o moji filozofski »dolgozrnost«. Spoštujem vsako dobro misel, ki se poraja v človeku brez vulgarnega zunanjega okvirja.

Bizjak Lojze

STROKOVNI IZPITI UČITELJEV

Pred komisijo za strokovne učiteljske izpite v Ljubljani so v času od 6. — 14. januarja 1954 uspešno napravili strokovni učiteljski izpit sledeči učitelji:

Stanič — Košir Slavica, Ajševič — Gorica.

Gorjanec — Gabrijela, Vojnik — Celje okolica.

Lojzen — Mihevc Franciška, Velenje — Soštanj.

Gracner — Kaluža Justina, Vode — Trbovlje.

Mirmik — Sirca Slava, Zalec — Celje okolica.

Jankovič Peter, Sv. Primož — Krško.

Jeraj Marcela, Frankolovo — Celje okolica.

Leben — Martun Pavla, Teharje — Celje okolica.

priložena pesmarica učitelja z Remšnikar, k je kot ljudski pesnik in komponist — bukovnik za pogreb vsakega občana spenil prigodno pesem, v kateri se je v imenu pokojnika poslovlil od sodrnikov in znancev. Originalni šolskih kronik ima muzej le nekaj. Nekaj več je zlatih in črnih bukev, v katere so v prejšnjem stoletju vpisovali najboljše in najslabše učence.

V zbirki uradnih šolskih spisov, listin in tiskovin je nad 6500 listin za čas 1800—1941. Manjkajo še vedno podatki za nekatere okraje za avstrijsko obdobje in obdobje italijanske okupacije 1918—1943. Med drugo svetovno vojno je bilo izredno veliko šolskih arhivov uničenih istočasno s šolskimi knjižnicami, zato je zbiranje šolskih dokumentov težavno ali onemogočeno in kontrola podatkov skoraj izključena. Prav bi bilo, da bi, v kolikor so ti arhivi ohranjeni, šole poskrbele zanje, šolski muzej pa bi obvestil o najstarejših dokumentih, ki jih hranijo.

Precej popolna je zbirka listin o razvoju in organizaciji šolstva v času NOB na osvobojenem ozemlju.

Za pedagoške je zanimiva zbirka predavanj na učiteljskih konferencah in o zborovanjih učiteljske organizacije. Posebej je zbran arhiv učiteljske organizacije, ki sega v leto 1854. Gradivo še ni obdelano, vsebuje pa številne dokaze, da je za napredek šolstva v preteklosti učitelstvo mnogo storilo, da si našlo vedno razumevanje in upoštevanje pri odgovornih čelnikih.

Ta kratek opis muzejskih zbirk prila, da je zbrano gradivo pomembno za slovensko kulturno zgodovino in da je opravljen že lep kos dela pri zbiranju in urejanju dokumentarnega gradiva. Ob večji pomoči šol in pedagoških delavcev, katerim je muzej predvsem namenjen, bi zbirke uspešneje dopolnjevali in istočasno omogočili ohranitev gradiva in njegovo proučevanje. Neposredna skrb muzeja je dopolnjevanje zbirke učbenikov iz dobe pred 1870 in ob tej priložnosti prosimo vse, da bi šolske knjige iz te dobe poklonili muzeju.

Ostanek France

Razstavna zbirka bo odprta v prvi polovici marca, knjižnica in arhiv pa že poslujeata.

Razgovor z dopisniki

Tovariški Golež Betki. Če komu, bi radi ustregli Vam, saj je to prvi dopis, ki ga pošiljate. Toda zaradi dvojne številke v januarju je zadeva nekoliko zastarana. Oglasite se z dopisom iz Zetla, saj pravi poročilo, da živi tam mlad kolektiv, ki je močno prizadeto. Predvsem pa: Pišite samo na eno stran!

Jago. Otvoritev obnovljene šole na Rakeku je bila 29. novembra 1953, zato o tem ne moremo poročati v drugi polovici februarja 1954. Žal nam je, toda zamujeno je zamujeno.

Tovariši Lojzetu Bizjaku. Kakor večina naših dopisnikov tudi Vi pozabljate, da smo glasilo društva prosvetnih delavcev, da je torej naša prva naloga poročanje o življenju in delu naših društev in naših članov. Če boste to upoštevali, boste tudi razumeli, zakaj nismo objavili Vašega zadnjega prispevka o zgodovinski stvarnosti. Ker ste pa v njem pod črto vsaj mimogrede odgovorili tudi tovarišu Petruerju, citiramo na tem mestu tisti odstavek. Glasi se:

P. s. Ne namravam odgovarjati to. Petruerju na polemiko zaradi polemike. On kot kompilator šolskih učnih tekstov ima svojo odredeno miselnost in določeno zgodovinsko pojmovanje, ki nima nič skupnega z mojim razglabljanjem. Če meni, da njegova knjiga za enajstletnega otroka dobra, se moti. Zelim si boljše in otroški rasti primernejše in razumljivejše. Naj vpraša tiste, ki po njej učijo. Ta tekst sem omenil le kot primer brez logične in podrobne analize. Ta tudi ni bila moj namen.

Ne grešim, če trdim, da je on najmanj poklican soditi o moji filozofski »dolgozrnost«. Spoštujem vsako dobro misel, ki se poraja v človeku brez vulgarnega zunanjega okvirja.

Bizjak Lojze

STROKOVNI IZPITI UČITELJEV

Pred komisijo za strokovne učiteljske izpite v Ljubljani so v času od 6. — 14. januarja 1954 uspešno napravili strokovni učiteljski izpit sledeči učitelji:

Stanič — Košir Slavica, Ajševič — Gorica.

Gorjanec — Gabrijela, Vojnik — Celje okolica.

Lojzen — Mihevc Franciška, Velenje — Soštanj.

Gracner — Kaluža Justina, Vode — Trbovlje.

Mirmik — Sirca Slava, Zalec — Celje okolica.

Jankovič Peter, Sv. Primož — Krško.

Jeraj Marcela, Frankolovo — Celje okolica.

Leben — Martun Pavla, Teharje — Celje okolica.

Opazujoč življenje in naselja tu okrog smo prispeli v mestce Obod. Tu je bila že leta 1493 ustanovljena prva črnogorska tiskarna. Niti Berlin (l. 1540), niti Moskva (l. 1553), niti New York (l. 1693) in seveda tudi Beograd (l. 1552), Zagreb (l. 1694), Ljubljana (l. 1575) in Dubrovnik (l. 1783) je še danes niso imeli. Seveda so še danes ponosni na to svojo »štamparijo«. V Obodu smo zagledali reko Crnojevič. Od tod dalje pa nas je vodila pot zopet nazgor. Domačini so nas opozorili na kraj, kjer so 13. julija l. 1941 Črnogorci potolkli mnogo Italijanov. Od daleč so nam kazali tudi letališče, ki je baje 30 km dolgo in prav tako široko. Na nekem bregu so nam pokazali vhod v »Lipsko pečino« — veliko kraško jamo.

V daljavi smo prvič opazili Lovčen, po katerem smo ta dan že vsi tako krepneli. S kakšnim spoštovanjem, ljubeznijo in ponosom so nam ga kazali domačini skozi okna avtomobila. Med tem pa smo že tudi zagledali Cetinje in grobnico vladike Danila nad mestom.

V Cetinju so nas zelo dobro sprejeli. Kako se to mesto razlikuje od Titograda! Tu sicer ni videti mogočnih zgradb, ki rastejo v Titogradu, a tudi razvalin ni bilo videti. Prijetno mestce je na nas vse napravilo zelo dober vtis. Brž smo se razkropili po dolgi Njegoševi ulici ter opazovali mesto in ljudi. Po vsej dolžini ulice raste dreve, za njim pa stoje lepe vile, trgovine, pisarne in stanovanjske

Razgovor s prof. J. Tomšičem o »Metodiki prirodoopisnega pouka«

Kot prvo knjigo pedagoških publikacij za leto 1954, namenjena Pedagoško društvo Slovenije izdaja knjigo prof. Janeza Tomšiča »Metodika prirodoopisnega pouka za osnovne šole«. Da bi seznanili naše učitelje in profesorje z njegovim delom in s knjigo samo, sem obiskal tov. Tomšiča, profesorja metodike na ljubljanskem učiteljskem. Tov. Tomšič je z veseljem dal nekatera pojasnila.

»Najprej, tovariš Janez, kako si prišel do tega, da si se lotil ravno metodike prirodoopisnega pouka?«

»Zelo naravno. Študirals sem biologijo in kjerkoli sem bil na šolah, sem navadno poučeval prirodoopis. Maturiral sem leta 1931 na ljubljanskem učiteljskem, potem sem učiteljeval v poboljševalnici na Hršiči pri Ljubljani, na Grosupljem in v Artibah, mimogrede sem študiral na univerzi na znan vagonisti način, končal študije leta 1937 in potem učil na meščanskih šolah na Jesenicah in v Kranju, po vojni na ljubljanskem učiteljskem, ravnateljaval potem na tolminskem učiteljskem in na gimnaziji v Šišči ter spet na ljubljanskem učiteljskem. Tak stik s šolskim delom je povzročil, da sem se mnogo ukvarjal tudi z metodično stranjo prirodoopisnega pouka.

V tem predmetu dejansko doslej nismo imeli urejene metodike. Mnogo so me gnala k delu tudi izkušnje, ki sem jih dobil ob obiskih in hospitiranju po osnovnih šolah v Sloveniji. Ves čas me je vznemirjal suhoparni način dela, odtrganost od narave, zapiranje med štiri stene, delo brez opazovanja narave. Tudi šole sredi najlepših naravnih krašot so delale suho, izolirano od narave. Še posebej me vznemirja in kar telesno boli takozvana »mesarska biologija«. Posamezniki obravnavajo žival tako, da jo takoj zakoljejo, oderejo in razsekajo ugotove, kaj se da koristnega iz vleči iz živalskih ostankov in obravnava je končana. Da je treba pokazati otrokom živega smrkaja, letečo ptico, plavaljočo ribo, rastlino v okolici, na to ne pomisli nihče. Naši otroci se uče prirodoopisa, a ne poznajo živali, ne razločijo ptic, da ne govorimo o rastlinah. Osamljeno opisovanje delov telesa otroke neizrekljivo dolgočas. Otroci hoče videti žival v njenem okolju, pri delu, v življenju, potem jo šele lahko opisuje. To ni niti tako nova zahteva, pri študiju Stasnyevih učnih slik sem videl, da so že v njegovem času učitelji krškega okraja ločili biološki in opisovalni način.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

»Ali se ti zdi, da bo tvoj način obravnave zahteval od učitelja večje usposobljenosti, večjih priprav?«

»Doselej smo obravnavali večinoma izolirane organizme, zagovarjam pa njihovo obravnavo v življenjskih enotah, ki predstavljajo njih življenjski prostor in življenjsko družbo. No, nekaj več je zahteva taka obravnava, pojavlja se mnogo stvari ki jih je treba obravnavati paralelno. Rad bi dosegel široko orientiranost v naravi, rad bi dosegel, da bi naši učitelji stopili iz učilnic v naravo da bi ne bilo to samo domena tistih redkih tovarišev, ki se še danes ukvarjajo z lovom. Seveda obstaja problem časa. Učni načrt izza narodno osvobodilne vojne predpisuje za spoznavanje prirode 4 do 5 ur, danes se moramo zadovoljiti z dvema.

Izšel bo Slovenski alpski svet

Redke so znanstvene knjige, ki bi v tako podrobnem in sočnem stilu obravnavale svojo snov, kakor jo obravnava Melik v svoji knjigi Slovenski alpski svet, ki jo bo Slovenska Matica v kratkem poslala na knjižni trg. Melik je v Slovenskem alpskem svetu razgrnil pred nas naše gorske kraje sicer z vsemi znanstvenimi kriteriji, a vendar preprosto. Na čudovit način oživijo pred nami naše gore z vsemi svojimi posebnostmi, kakor jih vidi znanstvenik.

V uvodu se Melik ustavlja ob zgradbi in sestavi tal in geomorfoloških svojstev teh treh slovenskih visokogorskih področij. Ta področja so: Kamniške Alpe in Vzhodne Karavanke, Julijske Alpe in Zahodne Karavanke, predel Vzhodnih Karavank in Ziljskih Alp, Kanalske in Ziljske doline ter Celovške kotline.

Knjiga bo tiskana na brezlesnem papirju velikega formata in bo obsegala okrog 640 strani. Njeno vsebino bo poizviljalo 150 slik.

Da omogoči nakup predvsem šolskim knjižnicam, razpisuje Slovenska Matica subskripcijo. Kdor naroči do 1. maja, jo bo prejel po znižani ceni za 880 din. 1. obrok je plačati takoj ob naročilu (in to 440 din). Drugi obrok pa mora biti plačan vsaj do izida knjige.

Uprava SLOVENSKE MATICE

Casopisi, ki bi jih morala imeti vsaka osnovna šola

1. *Sodobna pedagogika*. — Izdaja Pedagoško društvo Slovenije. Uprava in uredništvo v Ljubljani, Gosposka. Račun NB v Ljubljani 604-T-141. Letna naročnina skupno s štirimi knjigami 1200 din, sama revija 450 din, same knjige 920 din.

2. *Prosvetni delavec*. — Glasilo združenj prosvetnih delavcev. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Naborjeva 3-I. Račun NB v Ljubljani 604-T-140. Letna naročnina 300 din.

3. *Mladi svet*. — Poljudno-znanstvena revija. Izdaja Zveza prijateljev mladine Slovenije. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Ulica Toneta Tomšiča št. 9-II. Račun NB v Ljubljani 601-T-167. Letna naročnina 250 din.

Gornje tri publikacije bi morala imeti obvezno vsaka naša osnovna šola. Šolski upravitelj in okrajni nadzornik naj se borijo za take proračune, da bo iz njihovih postavk za učiteljske knjižnice mogoče naročiti vsaj gornje publikacije.

Poleg gornjih revij bodo zanimala posamezne šole gotovo še naslednje:

4. *Naši razgledi*. — Štiri-najstinevnik za politična, go-

spodarska in kulturna vprašanja. Uprava v Ljubljani, Kardeljeva št. 3. Račun NB v Ljubljani 601-T-163. Letna naročnina 480 din.

5. *Vodnik*. Časopis za poljudno fizično kulturo. Uprava v Ljubljani, Likovarjeva 12, poštni predal 377. Račun NB v Ljubljani, založba Polet za Vodnika 602-T-84. Letna naročnina 380 din.

6. *Nastava i vaspitanje*. Časopis za pedagoška pitanja. Uredništvo in uprava v Beogradu, Terazije 26. Račun NB v Beogradu (za Nastavu i vaspitanje) 103-T-339. Letna naročnina doslej 350 din.

7. *Školske novine*. Tjednik za učitelje, nastavnike i profesore NR Hrvatske. Zagreb, Trg maršala Tita 4. Letna naročnina 340 din. Račun: Gradska šteditonica, Zagreb, K-168, »Školske novine«.

Poleg gornjih revij bodo zanimala posamezne šole gotovo še naslednje:

Srečko Kumar

Tik pred zaključkom redakcije te številke smo zvedeli žalostno novico, da je dne 9. februarja t. l. v Portorožu preminul zaslužni glasbenik Srečko Kumar v starosti 66 let. Sicer je bilo znano, da je zadnja leta bolehal, vendar njegova krepka postava, vedra narava in neutrudljiva delavnost nam niso niti malo dale slutiti, da je neizprosna smrt stala tako blizu za njim, da se ga je dotaknila, ko je ves zapolnjen predaval na klavirju in tolmačil svoji učenci nekoliko besed češkega skladatelja Vítězslava Novaka!

Naša dolžnost je, da se na tem mestu vsaj bežno spomimo tega našega umetnika, ker je bil ne le splošno čislani glasbenik, temveč in predvsem vzgojitelj in organizator tako v šolskem delovanju. Pri vsem svojem delu je hodil nova pota, visokim umetniškim smotrom raproti, z neomajnim pogledom v bodočnost, v kateri naj tudi na področju glasbene umetnosti dosežemo raven drugih evropskih narodov.

Doma iz muzikalne družine v Kojskem (Goriška Brda) se je po dovršenem učiteljsku kaj kmalu vse posvetil glasbi in na tržaškem konservatoriju dosegel diplomu pianista. Njegovo odlično delovanje se je začelo po prvi svetovni vojni v Trstu, kjer je vodil pevski zbor primorskih učiteljev. Programi njegovih koncertov so bili vedno sodobni in je skušal seznaniti z njimi tudi Italijane, toda fašisti so mu že po prvih prodornih uspehih onemogočili nadaljevanje turneje po Italiji. Pozneje ga vidimo kot zborovodjo v Ljubljani (Glasbena Matica), v Zagrebu (Hrvatsko pevsko društvo »Kolo«), istočasno pa tudi kot vodjo v Ljubljani ustanovljenega Učiteljskega pevskega zbora. Zadnja leta pred drugo svetovno vojno je deloval v Beogradu kot profesor glasbe na gimnaziji, po vojni pa se je vrnil v svojo ožjo domovino in učil sprva v Gorici, potem pa v Portorožu.

Njegovo zborovodstvo ni bilo pomembno zgolj zaradi propagande za našo novo glasbo, ampak in še bolj zato, ker je svoje pevce-učitelje spodbujal k intenzivnemu in smotrnomu delu s šolsko mladino in jih pri tem tudi vodil. Tako je dosegel, da se je pevski pouk po šolah poglubil in da so nastali razni mladinski pevski zbori tudi izven šole, n. pr. »Trboveljski slavček«. On se je resnično zanimal za mladino in je že v Trstu l. 1921 izdal lepo zbirko novih »Otroških pesmi«, v Zagrebu pa l. 1933/34 na svoje stroške ob sodelovanju vidnejših hrvatskih in srbskih skladateljev »Grlica« v desetih zvezkih z nad 300 pesmimi za vse vrste mladinskih zborov.

Povsod je poučeval tudi klavirsko igrjo, glede katere so hvalili njegovo pedagoško višino, posebno pri uvedbi nove metode za pouk tega instrumenta. Po osvoboditvi, ko je bilo na Primorskem ogromno pomanjkanje zborovodij, je tudi njegova zasluga, da imamo danes glasbeni šoli v Novi Gorici in Kopru, ki jima je bil prvi ravnatelj.

Srečko Kumar je bil globoko čuteč in temperamenten umetnik; v njem je vrela načrtov za smiselno glasbeno vzgojo; bil je človek velike in dobre volje, izredne energije in udarne akcije; njegov duh je trajno snoval in koval, njegova beseda je segla do srca, ker je bila iskrena, blaga, jasna, odlična in borbena, polna ljubezni do svojega rodu in svoje umetnosti; resen delavec v duhu nove stvarnosti, je pa znal biti tudi izreden družabnik, veseljak, humorist in satirik, kar mu je vselej pripomoglo tudi k uspehu pri delu. Morda bo dano pozneje kdaj, da povemo kaj natančnejšega iz njegovega precej viharnega življenja; za danes želimo le še ugotoviti, da je šel od nas premenit mož, na čigar zapuščino naš širši glasbeni svet že navezuje, in da bodo mnogi pogrešali tega svojega draga in spoštovanega tovariša.

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe v prosvetno zdravstveni službi

Člen 2 uredbe o nazivih in plačah uslužbencev v prosvetno-znanstveni službi (Ur. list FLRJ št. 14-52) se spremeni in glasi: »Plače prosvetno-znanstvenih delavcev (v nadaljnjem besedilu: uslužbencev) se določijo po šolski izobrazbi, nazivu, službenih letih in po uspehu pri delu po lestvici temeljnih plač iz 4. člena temeljne uredbe o nazivih in plačah uslužbencev državnih organov; temeljne plače uslužbencev, ki imajo naziv vzgojitelja, učitelja, učitelja praktičnega pouka in strokovnega učitelja, so v vsakem plačilnem razredu za 1.000 dinarjev večje, uslužbenec, ki ima naziv predmetnega učitelja, za 1250 dinarjev, uslužbenec, ki ima naziv profesorja srednje šole, pa za 1500 dinarjev.

Člen 3 uredbe se doda nov 3. a člen, ki se glasi: »Za uslužbence prosvetno-znanstvene službe v knjižnicah, državnih arhivih, muzejih in podobnih ustanovah, inštitutih, zavodih, višjih šolah, umetniških akademijah, visokih šolah in na univerzi se lahko v skladu z ustreznimi določbami temeljne uredbe o nazivih in plačah uslužbencev državnih organov uvedejo dopolnilne plače.

Člen 5 se spremeni in glasi: »V prosvetno-znanstveni služ-

bi se lahko uvedejo posebni dodatki.

Člen 26 se spremeni in glasi: Položaji, s katerimi je zvezan položajni dodatek, se razvrstijo v šest različnih položajnih razredov z naslednjimi mesečnimi zneski:

razred	znesek:
I	4000 — 6000 din
II	3000 — 4000 din
III	2000 — 3000 din
IV	1500 — 2000 din
V	1000 — 1500 din
VI	500 — 1000 din

S posebnimi predpisi, ki jih izda Zvezni izvršni svet oziroma republiški izvršni svet, se določijo položaji, s katerimi je zvezan položajni dodatek, njihova razvrstitev v položajne razrede in vse ostalo, kar je v zvezi s priznanjem položajnega dodatka.

S predpisi iz prejšnjega odstavka se lahko za najvišje položaje v prosvetno-znanstveni službi izjemoma določi položajni dodatek tudi do 10.000 dinarjev.

Člen 28 se spremeni in glasi: »Posebni dodatki se lahko uvedejo za učno in vzgojno osebo, ki je zaposlena:

1. v krajih, kjer so življenjski in delovni pogoji izredno težki;

2. v šolah (oddelkih) in drugih zavodih za gluhe, ne-

slepe, vzgojno zaostale, duševno zaostale otroke in mladino, za otroke in mladino z govornimi hibiimi ter invalidne, tuberkulozne in trahomatozne otroke in mladino;

3. v vadicah: šol za vzgojitelje, učiteljske, višjih pedagoških šol ter filozofskih in prirodno-matematičnih fakultet;

4. z večjim številom otrok oziroma učencev ali z več razredi v enem oddelku.

Posebni dodatki se lahko uvedejo tudi v primerih, če v posameznih krajih posebno primanjkuje učnega osebja določene specialnosti.

Predpisi o posebnih dodatkih izdajo republiški izvršni svet.

Člen 30 se spremeni in glasi: Do izdaje predpisov iz 4. in 5. člena te uredbe ostanje v veljavi določbe pravilnika o položajnih dodatkih v prosvetno-znanstveni službi (Ur. list FLRJ št. 32-32) in pravilnika o do-

datku za posebne delovne pogoje učnega in vzgojnega osebja v šolah in domovih za defektne, invalidne in tuberkulozne otroke (Ur. l. FLRJ št. 29-53).

Člen 31 se spremeni in glasi: Odkoli o uvedbi posebnega dodatka za asistente univerz in visokih šol (Ur. list FLRJ št. 45-53) ostane v veljavi do izdaje predpisov o dopolnilnih plačah.

Člen 32 se spremeni in glasi: Temeljne plače po tej uredbi se bodo izplačevale od 1. marca 1954.

Dopolnilne plače, ki bodo uvedene do 1. maja 1954, se bodo izplačevale do 1. marca 1954.

Člen 33 se spremeni in glasi: Ta uredba velja od dneva objave v Uradnem listu FLRJ.

Zvezni izvršni svet

R. p. št. 3

Predsednik republike:

Beograd, 28. I. 1954

Josip Broz Tito s. r.

(Objavljeno v UL FLRJ št. 4-54)

Člen 34 se spremeni in glasi: Različnejši uradi, slabo predstavljeni naš vrhovni psihološki inštitut. Tovariši v inštitutu pa so bili zadovoljni, da so dosegli toliko. Vsekakor, nekaj je bilo doseženega. Inštitut je tu. Tovariši v njem kažejo veliko vnemo in ambicijo. Upamo, da bo iz teh prostorov izšel kader plodnih psiholoških delavcev.

In končno — šolski muzej je vreden, da si ga ogleda vsak prosvetni delavec. Marsikaj, kar mislimo, da ustvarjamo na novo, bomo že našli v zgodovini slovenske pedagoške dejavnosti.

Zaključek: Seminar je prvič zbral na skupen študij vse slovenske šol. Inšpektorje. To zanje — hvaljevredno delo — bo treba nadaljevati. In — referat naj ne bodo zgolj prebrani, ampak tudi natisnjeni! Vse slovensko učitelstvo bo imelo od tega korist.

B. D.

Člen 35 se spremeni in glasi: Pod tem naslovom (?) je objavila »Borba« 1. febr. članek o vprašanju zaposlitve diplomiranih pedagogov. Članek se je omejil samo na LR Srbijo. Ker pa je nakazano vprašanje precejšnje, da pri nas — in bo iz leta v leto vedno bolj, je potrebno, da tudi mi spregovorimo o njem.

Na vprašanje beograjskih študentov pedagogike, če je upravičena bojazan pred »hiperprodukcijo« diplomiranih pedagogov (na fil. fakulteti v Beogradu je vpisanih 180 rednih in 500 izrednih slušateljev pedagogike) in na katera mesta lahko računajo diplomirani pedagogi, so odgovorili predstavniki SPK Srbije, da bo manjši del lahko dobil službo na učiteljskih, v domovih in internatih, razen tega pa se bodo zaposlili kot direktorji gimnazij in inšpektorji (po daljši praksi).

Glede na razmere v republiki Sloveniji pa nas tako »zagotovilo« ne bi moglo zadovoljiti in to iz teh razlogov:

1. Res je, da lahko dobi manjši del dipl. pedagogov zaposlitev na učiteljskih — toda kdaj? Ko bo šel kateri izmed sedanjih predavateljev pedagoške skupine v pokoj — vsa mesta so namreč že zasedena — ali pa, ko bodo izgubili »patent« za poučevanje na učiteljskih tisti, ki tam samo vedrojo?

2. Zaposlitev v internatih

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Budva je bila stara avstrijska trdnjava. Še zdaj je obdana z obzidjem, po katerem se lahko izprehodiš in si z njega natančneje ogledaš mesto, okolico in morje. Mesto je zelo čisto, hiše precej visoke, ulice pa ozke. V zadnji, pa tudi v prejšnji vojni, je moralo mesto precej pretrpeti, kajti hiše ob obzidju so skoraj vse porušene. Na hribu za mestom se še vidijo razvaline prejšnje stare trdnjave. Pod tem hribom pa je prekrasen prostor za kopanje. Lepše »plaže« si ne moreš misliti. Sonce, voda, pesek in priroda tu okoli privablja vsako leto mnogo domačin in tujih turistov. Tudi mi smo jih tu videli več kot kjerkoli ob Jadranu. Ker tudi cena 800 din v krasnem hotelu Avra ali 560 din v preprostem hotelu Balkan (brevi popusta) ni pretirana, ni čudno, če postaja Budva eno glavnih letovišč v južnem delu Jadrana. Letos so v začetku meseca julija odprli ob takozvani »slovenski plaži« velik nov hotel Romanija. Od hotela Romanija dalje se vrste višji in nižji gorski grebeni, na katerih je videti manjša naselja. Od tod prinašajo v Budvo na trg razno sadje in zelenjavo. Tu rastejo pomaranče, mandarine, limone, prav posebno dobre pa so sveže smokve.

Budva ima dnevno zvezo za Bar in Ulcinj, pa tudi za Dubrovnik in Reko.

V Baru smo videli lepe nasade pomaranč in še večje nasade oljk (maslin). Po »Franc-Jozefovem zakonu« je moral vsak prebivalec pred ženitvijo zasadiť vsaj 600 oljčnih sadik. Tako so se nasadi oljk močno povečali, kar je danes ogromne gospodarske važnosti. Iz novega mesta Bara smo se odpeljali v Reko, ki razvalinam starega mesta Bara, ki ležijo

se je zlasti nam planincem nekaj časa res tožilo. A mesto Budva je tako domače, skromno in svojevrstno, da se je prav kmalu vsem priljubilo.

Doživetje — vzgojni smoter predšolske vzgoje

Združenje vzgojiteljev Slovenije je priredilo v času semestralskih počitnic 11 dnevni poglobitveni tečaj, katerega so se udeležile vzgojiteljice iz raznih okrajev Slovenije, 40 po številu.

O vsebini tečaja se je že razpravljalo na lanskotnem poglobitvenem tečaju kakor tudi na plenumu in običnem zboru združenja in so se želje ter predlogi v celoti upoštevali. Največ ur je bilo na tečaju posvečenih psihologiji. Prof. Kolarjeva je s svojimi prijetnimi in dobro pripravljenimi predavanji na široko obdelala občo psihologijo in dale udeleženkam jasna navodila. S področja razvojne psihologije je predaval predstojnik psihološkega inštituta prof. dr. Rostohar (O pomenu slike, igre in pravilnice v predšolski dobi otroka). Asistent psihološkega inštituta prof. dr. Toličič pa je obravnaval razvoj osebnosti predšolskega otroka. Udeležence tečaja so si tudi ogledale prostore in delo psihološkega inštituta v Ljubljani. Posebno zanimivo je igralnica, polna vsakovrstnih igrar za predšolske otroke, predeljena s posebno prosorno stekleno steno, skozi katero je možno opazovati otroke v igralnici. Prof. dr. Rostohar nam je v zvezi s svojim predavanjem tudi demonstriral, kdaj otrok dojema posamezne predmete na sliki.

O glasbeni vzgoji predšolskega otroka je predaval prof. Gostičeva. Uvodoma je obravnavala glasbeno teor